

วิธีดำเนินงาน การรวบรวมข้อมูล และการสร้างสถานการณ์จำลอง

ลำดับขั้นการดำเนินงาน

1. การเตรียมการ

- 1.1 การกำหนดปัญหาความมุ่งหมายในการวิจัย ขอบเขต และคำจำกัดความในการวิจัย ตลอดจนผลซึ่งคาดว่าจะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้
- 1.2 ศึกษาประวัติความเป็นมาของการสร้างสถานการณ์จำลอง และประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาของสถานการณ์จำลอง กำหนดสภาพทฤษฎีและสมมติฐานที่ตั้ง ตลอดจนสภาพของโรงเรียน และสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่ กำหนดตัวครู นักเรียน (ทั้งปรากฏในคู่มือครู)
- 1.3 ศึกษาวิธีสร้างสไลด์ประกอบคำบรรยายเพื่อใช้ประกอบบทเรียน
- 1.4 ศึกษาประวัติความเป็นมาของโทรทัศน์ บทบาทของโทรทัศน์ในวงการศึกษ และวิธีผลิตรายการโทรทัศน์ ตลอดจนประโยชน์ของแถบบันทึกภาพ
- 1.5 ศึกษาวิธีการเขียนบรรยายเหตุการณ์ และวางแผนการเขียนประกอบปัญหา
- 1.6 ศึกษาวิธีการเขียน การแสดงบทบาท และประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงบทบาท

2. ขั้นเตรียมผลิตสถานการณ์จำลอง

- 2.1 ศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับความประพฤตินักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เมื่อได้ปัญหาต่าง ๆ แล้ว นำปัญหาเหล่านั้นมาพิจารณาลักษณะของปัญหานั้น สนใจ และเลือกปัญหาที่น่าสนใจนั้นเสนอข้อที่ประชุม เพื่อลงมติจัดสร้างเป็นแบบจำลองสถานการณ์ปัญหาความประพฤตินักเรียน
- 2.2 ประชุมพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่จะนำมาสร้างแบบจำลองปัญหา โดยผู้วิจัยเป็นผู้เสนอปัญหาที่เกี่ยวกับความประพฤตินักเรียนในลักษณะต่าง ๆ และชี้ให้เห็นความสำคัญและความต้องการที่จะใช้ปัญหานั้นเป็นแบบจำลองปัญหา ที่ประชุมได้อภิปรายถึงความสำคัญและลักษณะเด่นของแต่ละปัญหา ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ได้ลักษณะปัญหาที่ครอบคลุมสถานการณ์จริงมากที่สุด

นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้เสนอให้คำนึงถึงสภาพการณ์ปัญหาในอนาคตด้วย ทั้งนี้เพราะแบบจำลองปัญหานี้จะได้ใช้ในโอกาสข้างหน้าด้วย หลังจากอภิปรายที่ประชุมพิจารณาเลือกปัญหา จำนวน 4 ปัญหา ดังนี้คือ

1. ปัญหาเด็กเกเรเพื่อน
2. ปัญหาเด็กกอดวงชั้นเรียน
3. ปัญหาเด็กทำงานเร็ว
4. ปัญหาเด็กแยกตัว

ปัญหาที่ 1 ปัญหาเด็กเกเรเพื่อน

ปัญหานี้ปรากฏให้เห็นได้ทั่วไปในสภาพสังคมของเด็กนักเรียน เนื่องจากเด็กอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก และจะมาจากสภาพแวดล้อมต่างกัน จึงสร้างปัญหาในด้านความประพฤติขึ้น โดยเฉพาะการเกเรเพื่อนซึ่งอาจจะเกิดจากความกดดันทางจิตใจ หรือเพื่อการเอาชนะบุคคลอื่นสร้างความพอใจให้แก่ตนเอง ปัญหานี้จะเกิดขึ้นได้ทั้งภายในและนอกห้องเรียน จำเป็นที่ครูจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องเพื่อช่วยระงับปัญหานี้ให้แก่เด็กที่อ่อนแอกว่า อันจะเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดในสังคมของเด็ก

ที่ประชุมลงมติให้เสนอปัญหานี้โดยใช้สื่อสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย

ปัญหาที่ 2 ปัญหาเด็กกอดวงชั้นเรียน

ที่ประชุมเห็นด้วยที่จะนำมาสร้างเป็นแบบจำลองปัญหา เกี่ยวกับการเรียนของเด็กและการสอนของครู จำเป็นต้องควบคุมวินัยของชั้นเรียน เพื่อให้สภาพการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ถูกรบกวนจากปัญหาการกอดวงของเด็ก ซึ่งในสภาพของชั้นเรียนจริง ๆ แล้ว ครูทั่วไปจะประสบปัญหาการควบคุมชั้นเรียนซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ

ที่ประชุมได้อภิปรายและลงมติเห็นชอบที่จะให้ใช้เทปโทรทัศน์ เป็นสื่อเสนอปัญหา เพราะเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นได้อย่างเด่นชัด สื่ออื่น ๆ ไม่อาจชี้พฤติกรรมได้เด่นชัดเท่า

ปัญหาที่ 3 ปัญหาเด็กทำงานเร็วเกินไป

ปัญหานี้ปรากฏให้เห็นในชั้นเรียนทั่วไปเช่นเดียวกัน การที่เด็กคนหนึ่งทำงานเสร็จเร็วกว่าเด็กคนอื่น ๆ โดยทั่วไป มักจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมวินัยของชั้นเรียน เพราะเท่าที่พบจะเห็นได้ว่าเด็กที่ทำงานเสร็จก่อนก็มักจะไม่นั่งอยู่ที่โต๊ะของตน แต่กลับเที่ยวเดินพลุกพล่าน กอความรำคาญให้แก่

เด็กอื่นที่ยังทำงานที่ไ้ได้รับมอบหมายจากครูไม่เสร็จ ดังนั้นปัญหานี้จึง เป็นปัญหาที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ ที่ประชุมได้อภิปรายและลงมติให้เสนอปัญหานี้โดยใช้การบรรยายเหตุการณ์

ปัญหาที่ 4 ปัญหาเด็กแยกตัว

ปัญหานี้ไม่มีใครปรากฏให้เห็นมากนัก เพราะเด็กโดยทั่วไปมักจะอยู่รวมในสังคมของพวกเขาด้วยความสนุกสนาน แต่หากมีเด็กที่มีปัญหานี้ขึ้น มักจะแก้ไขได้ยาก เนื่องจากสภาพการณ์ในปัจจุบันนี้ตั้งแต่ครอบครัวที่สูงชั้น อัตราการเพิ่มของประชากร การกินร่นแก่งแย่ง และความคับข้องใจนานับประการ มีส่วนในการบีบคั้นภาวะจิตใจของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเป็นผลให้หรือมีส่วนทำให้เด็กถูกบีบคั้นทางจิตใจจนต้องแยกตัวเองออกไปจากสังคม เพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับผู้ที่จะไปเป็นครู และจะไปเกี่ยวข้องกับเด็กในสภาพของอนาคต ที่ประชุมจึงเห็นสมควรให้เสนอปัญหานี้เป็นแบบจำลองปัญหา โดยเสนอในรูปของการแสดงบทบาท

3. ชั้นผลิตแบบจำลองสถานการณ์

3.1 ชั้นผลิตแบบจำลองปัญหาที่เป็นสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย มีวิธีดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

3.1.1 ชั้นศึกษาปัญหาและเตรียมเลือกปัญหาที่น่าสนใจมาเขียนเป็นบทสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย ชั้นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารอ้างอิง หนังสือและตำรา เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะปัญหาความประพฤติของเด็กเกเร และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่บีบคั้นให้เด็กมีพฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนานั้น รวมทั้งการสอบถามจากผู้ประกอบการสอน เมื่อได้ปัญหาแล้วก็นำมาเสนอต่อที่ประชุมเพื่อลงมติเห็นชอบ แล้วจึงนำปัญหานั้นมาดำเนินการต่อไป

3.1.2 นำปัญหานั้นมากำหนดเรื่องราวโดยย่อ พร้อมทั้งกำหนดตัวละคร และตั้งวัตถุประสงค์ของเรื่อง ดังนี้

(1) เพื่อให้ครูได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งในและนอกชั้นเรียนเกี่ยวกับเด็กเกเรเพื่อน

(2) เพื่อเป็นแบบจำลองปัญหาให้แก่ผู้ฝึกใช้สถานการณ์จำลองในการแก้ปัญหาเด็กเกเรเพื่อน

3.1.3 ชั้นลงมือสร้างสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย ในการสร้างสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- (1) นำเนื้อหาหาวางโครงร่าง กำหนดลำดับภาพและคำบรรยายพอสังเขป
- (2) เสนอให้ประชุมพิจารณาความเหมาะสมของการลำดับภาพและเนื้อหา
- (3) ลงมือจัดทำภาพสไลด์
- (4) ประกอบเฟรมสไลด์
- (5) พิจารณาคัดเลือกภาพสไลด์ที่ดีที่สุด
- (6) บันทึกเสียงคำบรรยายให้สัมพันธ์กับภาพ

3.1.4 กำหนดหัวข้ออภิปราย

3.1.5 สร้างแบบสอบถามการใช้สถานการณ์จำลองที่เป็นสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย

3.2 ชั้นผลิตแบบจำลองปัญหาที่เป็นแบบโทรทัศน์ มีวิธีการดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ชั้นศึกษาปัญหาและเตรียมเลือกปัญหาที่น่าสนใจ ซึ่งจะนำมาเขียนบทโทรทัศน์ และให้ประชุมลงมติเห็นชอบ

3.2.2 หลังจากที่ประชุมเห็นชอบแล้ว จึงนำปัญหามากำหนดเรื่องราวโดยย่อ พร้อมทั้งกำหนดตัวละคร และวัตถุประสงค์ของเรื่องดังนี้

- (1) เพื่อเป็นแบบจำลองปัญหาเด็กกอดนชั้นเรียน
- (2) เพื่อเป็นแบบจำลองปัญหาสำหรับผู้ฝึกใช้สถานการณ์จำลองในการแก้ปัญหาเด็กกอดนชั้นเรียน

3.2.3 เขียนบทโทรทัศน์ เลือกเพลงประกอบรายการ จัดทำวัสดุกราฟฟิกที่จำเป็น

3.2.4 จัดสภาพของห้องผลิตรายการให้เป็นสภาพของห้องเรียนจริงในโรงเรียนที่กำหนด

3.2.5 ทักตวจานักเรียนที่จะมาแสดง

3.2.6 ซ้อมบท

3.2.7 ชั้นแสดงและบันทึกรายการลงแถบบันทึกภาพ

3.2.8 กำหนดหัวข้ออภิปราย

3.2.9 สร้างแบบสอบถามการใช้สถานการณ์จำลองที่เป็นแบบโทรทัศน์

- 3.3 ชั้นผลิตแบบจำลองปัญหาที่เป็นการเขียนบรรยายเหตุการณ์ มีวิธีดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้
- 3.3.1 ชั้นศึกษาปัญหา เตรียมเลือกปัญหาที่จะนำมาเขียนเรื่องราว และให้ที่ประชุมลงมติเห็นชอบ
 - 3.3.2 นำปัญหาไปกำหนดเรื่องราว
 - 3.3.3 ตั้งวัตถุประสงค์ของ เรื่องราวที่นำมาเป็นปัญหา ดังนี้
 - (1) เพื่อให้ครูได้เห็นปัญหาความประพฤตินักเรียนเกี่ยวกับ เด็กที่แยกตัว
 - (2) เพื่อเป็นแบบจำลองปัญหาให้ครูฝึกใช้สถานการณ์จำลองแก้ปัญหา
 - 3.3.4 นำปัญหามาเขียนเล่าเรื่องโดยละเอียด
 - 3.3.5 กำหนดหัวข้ออภิปราย
 - 3.3.6 สร้างแบบสอบถามการใช้สถานการณ์จำลองที่เป็นการบรรยายเรื่องราว
- 3.4 ชั้นผลิตแบบจำลองปัญหาที่เป็นการแสดงบทบาท มีวิธีดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้
- 3.4.1 ชั้นศึกษาปัญหา เตรียมเลือกปัญหาที่จะนำมาเขียนแบบการแสดงบทบาท และให้ที่ประชุมลงมติเห็นชอบ
 - 3.4.2 นำปัญหาไปกำหนดเรื่องราว
 - 3.4.3 ตั้งวัตถุประสงค์ของ เรื่องราวที่นำมาเป็นปัญหา ดังนี้
 - (1) เพื่อให้ครูได้เห็นปัญหาการปกครองชั้นเรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นจากเด็กที่ทำงานเสร็จเร็วเกินไป
 - (2) เพื่อเป็นแบบจำลองปัญหาแก่ครูฝึกใช้สถานการณ์จำลองในการแก้ปัญหาเด็กทำงานเร็ว
 - 3.4.4 นำเรื่องราวมาเขียนแยกบทของตัวละครที่จะแสดงบทบาทนั้น
 - 3.4.5 กำหนดหัวข้ออภิปราย
 - 3.4.6 สร้างแบบสอบถามการใช้สถานการณ์จำลองที่เป็นการแสดงบทบาท
4. ช้นำสถานการณ์จำลองไปหาประสิทธิภาพตามลำดับ ดังนี้
- 4.1 รวบรวมแบบจำลองในสถานการณ์จำลองทั้งหมดเข้าเป็นหมวด ในหมวดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบที่อยู่ในหมวดปัญหาความประพฤตินักเรียน

4.2 ให้คณะกรรมการตรวจรับรองคุณภาพของสถานการณ์จำลอง คณะกรรมการลงความเห็น
ว่าสถานการณ์อยู่ในเกณฑ์

4.3 นำสถานการณ์จำลองชุดนี้ไปทดลองใช้กับนิสิตปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ-
มหาวิทยาลัย จำนวน 20 คน โดยกำหนดให้ศึกษาตามลำดับ ดังนี้

4.3.1 ให้ศึกษาสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วอภิปราย

4.3.2 ให้ศึกษา เทปโทรทัศน์ ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วอภิปราย

4.3.3 ให้ศึกษาถึงการเขียนบรรยายเหตุการณ์ ศึกษาปัญหา แล้วอภิปราย

4.3.4 ให้ศึกษาถึงการแสดงบทบาท แล้วอภิปราย

4.4 ให้ทำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยคิดขึ้น (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำสถานการณ์จำลองไปใช้ช่วยในการ
แก้ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ โดยการนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์
วิเคราะห์ปัญหาทุกข้อย่อย โดยแจกแจงความถี่ คิดเป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อย่อย และหาค่า
เฉลี่ยโดยใช้สูตร³⁵

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย